

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ - ΣΤΟΧΟΙ - ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΕΘΕΑ

Η διαμόρφωση των στόχων και η χάραξη Πολιτικής Ανάπτυξης του ΚΕΘΕΑ αποφασίζεται από το Συμβούλιο Πολιτικής του ΚΕΘΕΑ στο οποίο συμμετέχουν οι Υπεύθυνοι όλων των Μονάδων, των Τομέων και των Τμημάτων του Φορέα, αφού προηγηθεί επεξεργασία της εισήγησης από το σύνολο των εργαζομένων κατά μονάδα και πρόγραμμα.

Τέλος η εισήγηση του Συμβουλίου Πολιτικής επικυρώνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο.

Το περιεχόμενο του παρακάτω κειμένου αποτελεί απόφαση του Συμβουλίου Πολιτικής ΚΕΘΕΑ για την “Πολιτική Ανάπτυξης και τους Στόχους του ΚΕΘΕΑ για την επόμενη τριετία (1996-1999).

Η **φιλοσοφία** που διέπει τη λειτουργία των θεραπευτικών προγραμμάτων του ΚΕ.Θ.Ε.Α. έχει δύο κεντρικούς άξονες: την “κοινότητα” και την “αυτοβοήθεια”.

Κοινότητα με την έννοια της συμμετοχής σε μια ομάδα με κοινούς στόχους. Στην περίπτωση των θεραπευτικών προγραμμάτων κοινοί στόχοι είναι η διακοπή της χρήσης ουσιών, η εξάλειψη της αντικοινωνικής συμπεριφοράς, η αντιμετώπιση των αιτιών της χρήσης, η ανάπτυξη των δεξιοτήτων του κάθε μέλους της ομάδας και η αποκατάσταση. Και αυτοβοήθεια ως μέσο αντιμετώπισης των ιδιαίτερων προβλημάτων και δυσκολιών που ο καθένας έχει και αντιμετωπίζει συμμετέχοντας στην ομάδα.

Αρχές αυτής της φιλοσοφικής πρότασης είναι: η εθελοντική προσέλευση και η χωρίς υποκατάστατα φάρμακα αντιμετώπιση της εξάρτησης. Η εθελοντική προσέλευση αποτελεί βασική αρχή για τη θεραπεία: η θεραπεία είναι αποτελεσματική όταν αποτελεί έκφραση μιας απόλυτα προσωπικής επιλογής για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που έχει κάποιος.

Δεν υπάρχει υποχρεωτική θεραπεία που δίνει αποτελέσματα.

Αυτό σημαίνει ότι το άτομο που εντάσσεται σε ένα θεραπευτικό περιβάλλον, γνωρίζει σαφώς ότι το κύριο εργαλείο της επίλυσης των προβλημάτων του δεν είναι η κάθε θεραπευτική μέθοδος αλλά κυρίως η προσωπική του εμπλοκή και δέσμευση στη διαδικασία της θεραπείας του.

Η ελεύθερη από φαρμακευτικές ουσίες αντιμετώπιση της χρήσης αποτρέπει από την ιατροποίηση της εξάρτησης και υπό την έννοια αυτή ο χρήστης συνειδητοποιεί ότι δεν είναι άρρωστος και ότι ο στόχος του είναι:

- να εξετάσει το συνολικό προβληματικό πλαίσιο στο οποίο αναπτύσσεται και το οποίο τον οδηγεί στη χρήση, και
- να αναπτύξει τον εαυτό του έτσι ώστε να αντιμετωπίσει την πραγματικότητα της ζωής χωρίς χρήση ουσιών.

Η εμπειρία του ΚΕ.Θ.Ε.Α. όπως την εφάρμοσε από τότε που ξεκίνησε και όπως την εφαρμόζει μέχρι σήμερα, επιβεβαιώνει ότι η ελεύθερη από ναρκωτικές ουσίες θεραπευτική προσέγγιση είναι αποτελεσματική.

Με αυτή την έννοια η ψυχική απεξάρτηση είναι το σημαντικότερο σημείο στη θεραπεία.

Η πρόταση του ΚΕ.Θ.Ε.Α. αντιμετωπίζει και καταπιάνεται με το σύνολο των προβλημάτων που συνοδεύουν τον χρήστη όταν εκείνος θελήσει να δράσει για το πρόβλημα της εξάρτησής του. Αντιμετωπίζει δηλαδή το έλλειμμα της εκπαίδευσής του, αντιμετωπίζει το έλλειμμα της κοινωνικής του ένταξης, αντιμετωπίζει το έλλειμμα της επαγγελματικής του εμπειρίας, αντιμετωπίζει το έλλειμμα της συναισθηματικής του έκφρασης, αντιμετωπίζει το έλλειμμα της ισορροπίας των σχέσεων που θα έπρεπε να έχει η οικογένεια στην οποία αναπτύσσεται. Τα παραπάνω συνθέτουν μια πολυπαραγοντική απάντηση σ' ένα πολυπαραγοντικό πρόβλημα όπως είναι η χρήση ουσιών. Σημαίνει εντέλει ανάπτυξη υπηρεσιών του ΚΕ.Θ.Ε.Α. στους τομείς :

- της πρόληψης
- της συμβουλευτικής των χρηστών και των οικογενειών τους
- της κινητοποίησης για θεραπεία
- της θεραπείας των χρηστών και της ψυχοκοινωνικής στήριξης των οικογενειών τους
- της προκατάρτισης και της επαγγελματικής κατάρτισης
- της εκπαίδευσης
- του επαγγελματικού προσανατολισμού
- της κοινωνικής επανένταξης
- της επαγγελματικής αποκατάστασης
- της υποστήριξης για την πρόληψη υποτροπής

Την προηγούμενη δεκαετία, κύριος στόχος του ΚΕ.Θ.Ε.Α. ήταν ο σχεδιασμός και η εφαρμογή προγραμμάτων απεξάρτησης, ενώ σε μικρότερο βαθμό αναπτύχθηκαν προγράμματα πρόληψης, εκπαίδευσης και έρευνας.

Ο κύριος στόχος του ΚΕ.Θ.Ε.Α. είναι η πολύπλευρη καταπολέμηση του προβλήματος των ναρκωτικών μέσω της μείωσης της ζήτησης των ουσιών, της απεξάρτησης των χρηστών και της επανένταξής τους στην κοινωνία.

Ομως τα τελευταία δύο χρόνια έχει γίνει κατανοητό ότι διαφοροποιείται συνολικά η κοινωνική πολιτική που σχετίζεται με την αντιμετώπιση του προβλήματος της εξάρτησης από ψυχοτρόπες ουσίες.

Η ραγδαία εξάπλωση της χρήσης ουσιών σε όλη την Ευρώπη αλλά και την Ελλάδα ειδικότερα έχει μετατρέψει την τοξικοεξάρτηση σε κεντρικό πρόβλημα των κοινωνιών μας.

Τα νέα δεδομένα συνοψίζονται στα εξής:

- Σήμερα προσφέρεται αφθονία και ποικιλία ψυχοτρόπων ουσιών.
- Παρατηρούμε την διάχυση της χρήσης ουσιών σε όλα τα κοινωνικά στρώματα στις πόλεις και την ύπαιθρο. Η χρήση δεν συνδέεται πλέον μόνον με περιθωριακούς.
- Από την άλλη, οι περιθωριοποιημένες κατηγορίες του πληθυσμού, γνωρίζουν μεγάλη εξαθλίωση. Η χρήση είναι ένα κεντρικό στοιχείο της εξαθλίωσής τους.

- Υπάρχει πια, μετά την πώση των τειχών μεταξύ Ανατολής και Δύσης, μεγάλη μετακίνηση αλλοδαπών, μεταναστών, επαναπατρισμένων, γεγονός που μεταβάλλει τα δεδομένα της χρήσης αλλά και της διακίνησης. Νέα δίκτυα εγκληματικότητας και εμπορίας διασταυρώνονται πάνω από την Ευρώπη και διαπλέκονται με τα υπάρχοντα.
- Η χρήση μαλακών και νέων ναρκωτικών βρίσκει ήπια κοινωνική αντίδραση, αν όχι ανοχή και συναίνεση. Οι Ευρωπαϊκές κοινωνίες μοιάζει να έχουν πλέον αποδεχθεί την παρουσία των ναρκωτικών, ελπίζοντας ότι αυτά αφορούν μόνο τους κοινωνικά περιθωριοποιημένους.
- Η Ευρωπαϊκή Ένωση, στο πνεύμα της γενικότερης μείωσης των κοινωνικών δαπανών, όλο και λιγότερο πλέον προσβλέπει στον τελικό στόχο της απεξάρτησης και περιορίζει την πολιτική της στην πρόληψη και τη μείωση της βλάβης. Σημαντική πίεση εξάλλου ασκούν οι αντιλήψεις της νομιμοποίησης των ψυχοτρόπων ουσιών. Έτσι σταδιακά προωθείται η νομιμοποίηση των “μαλακών” ναρκωτικών, η ευρεία χορήγηση υποκατάστατων (μεθαδόνη κλπ), ενώ συζητείται και η χορήγηση ηρώνης.
- Η Ελληνική εθνική πολιτική σε θέματα ναρκωτικών παρακολουθεί αυτές τις τάσεις, γεγονός που είχε σαν αποτέλεσμα την ανάπτυξη δύο προγραμμάτων μεθαδόνης το 1995, σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη. Το σημερινό τοπίο έχει επομένως μεταβληθεί ουσιαστικά και ένας μεγάλος αριθμός φορέων δραστηριοποιείται στους τομείς πρόληψης, συμβουλευτικής, θεραπείας κλπ.

ΝΕΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Τα τελευταία χρόνια στην Ευρώπη και στην Αμερική έχει επικρατήσει η πολιτική της μείωσης των αρνητικών συνεπειών από την κατάχρηση ψυχοτρόπων ουσιών (harm reduction). Η πολιτική αυτή αποτελεί μια εκδήλωση της γενικότερης τάσης για άρνηση αντιμετώπισης των βαθύτερων αιτιών τους φαινομένου της χρήσης ουσιών - οι οποίες θα πρέπει να αναζητηθούν στο μοντέλο ζωής των δυτικών κοινωνιών - και συνεπακόλουθα, εξώθηση των χρηστών στο κοινωνικό περιθώριο.

Στην Ελλάδα όπου οι θεραπευτικές κοινότητες εξακολουθούν να έχουν μια ισχυρή παρουσία στο χώρο, υπάρχει ακόμη η δυνατότητα διεκδίκησης για αναγνώριση και στήριξη των προτάσεων των θεραπευτικών κοινοτήτων στην αντιμετώπιση του προβλήματος στο πλαίσιο της πολιτικής της “μείωσης της βλάβης”. Το ΚΕ.Θ.Ε.Α. εξάλλου, έχοντας την δική του φιλοσοφία εφάρμοσε τέτοια προγράμματα χωρίς να είναι απαραίτητο να προσφέρει υποκατάστατα.

Η πληροφόρηση για τις επιπτώσεις του AIDS, της ηπατίτιδας, της σωστής χρήσης της σύριγγας, της εκπαίδευσης των γονέων αποτελούν στρατηγικές οι οποίες έχουν εφαρμοστεί στο παρελθόν. Ήδη τα θεραπευτικά προγράμματα έχουν ξεκινήσει και εφαρμόζουν πειραματικά νέες παρεμβάσεις (π.χ. προγράμματα προσέγγισης εξαρτημένων στο δρόμο). Το ΚΕ.Θ.Ε.Α. οφείλει να αναπτύξει τέτοια προγράμματα βασισμένα στη δική του φιλοσοφία με στόχο την ενημέρωση, την εκπαίδευση και τη γενικότερη προστασία του χρήστη που αρνείται να μπει στη θεραπεία.

Η ανάπτυξη συμμαχίας με τα εξαρτημένα άτομα και η αποδοχή του δικαιώματος του χρήστη στην εθελοντική απεξάρτηση οδηγεί στην υιοθέτηση νέων τεχνικών προσέγγισης που προσελκύουν το χρήστη στο

θεραπευτικό πρόγραμμα χωρίς να παρεκκλίνουν από τη φιλοσοφία και τις αρχές της αυτοβοήθειας. Η ανάπτυξη, τέλος, στρατηγικών για την παραπομπή χρηστών από τα προγράμματα μεθαδόνης στις θεραπευτικές κοινότητες θα αυξήσει σημαντικά το μέγεθος της παρέμβασης τους, επισφραγίζοντας τη φιλοσοφία και τις αρχές του ΚΕ.Θ.Ε.Α. για το δικαίωμα κάθε ατόμου να ζει χωρίς “ουσίες”.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΚΕ.Θ.Ε.Α.

Όλα τα δεδομένα συγκλίνουν στο ότι το ΚΕ.Θ.Ε.Α., με τη δεδομένη μακρόχρονη εμπειρία και τεχνογνωσία στο τομέα της απεξάρτησης, οφείλει να ορίσει σαφείς στόχους για την επόμενη τριετία, λαμβάνοντας υπ’ όψιν το υπάρχον κοινωνικό τοπίο και τις επερχόμενες αλλαγές. Και επίσης, είναι σημαντικό να συνδεθούν άμεσα οι στόχοι με τις διαδικασίες αξιολόγησης του έργου που θα πρέπει να καθοριστούν.

Ένα σαφές πλαίσιο ανάπτυξης ορίζει τις προτεραιότητες, αξιοποιεί το ανθρώπινο δυναμικό και τους πόρους ενώ περιορίζει τις πιθανότητες σύγκρουσης ή αλληλοεπικάλυψης με άλλους φορείς. Παράλληλα, συμβάλλει στην προώθηση νέων συνεργασιών ακόμη και με φορείς των οποίων η φιλοσοφία, η πολιτική και οι στρατηγικές διαφέρουν, αλλά μπορούν όμως να λειτουργήσουν συμπληρωματικά ως προς αυτές του ΚΕ.Θ.Ε.Α. με στόχο την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του προβλήματος.

Η εξασφάλιση της μεγαλύτερης δυνατής κοινωνικής συναίνεσης αποτελεί ανάγκη και μπορεί να επιτευχθεί όταν το ΚΕ.Θ.Ε.Α., θα είναι σε θέση να ανανεώνει συνεχώς την πρότασή του και να παρεμβαίνει στα διάφορα κοινωνικά προβλήματα που σχετίζονται με την χρήση ψυχοτρόπων ουσιών.

Επιπλέον το ΚΕ.Θ.Ε.Α., θα πρέπει να διαδραματίσει εξέχοντα ρόλο στον σχεδιασμό της εθνικής στρατηγικής για την αντιμετώπιση του προβλήματος της χρήσης ψυχοτρόπων ουσιών διεκδικώντας παράλληλα την εγγραφή των κατευθύνσεων λειτουργίας και ανάπτυξης του σε αυτή.

Οι αναπτυξιακοί στόχοι του ΚΕ.Θ.Ε.Α. κατανέμονται στους κάτωθι άξονες παρέμβασης:

ΘΕΡΑΠΕΙΑ

Αντιλαμβανόμαστε τη θεραπεία ως πλαίσιο υποβοήθησης του χρήστη ψυχοτρόπων ουσιών, στην οποία προσχωρεί εθελοντικά, στην προσπάθεια του για απεξάρτηση και αυτόνομη ανάπτυξη.

- Η λειτουργία της Κοινότητας βρίσκεται στο κέντρο της θεωρητικής μας σύλληψης, αφού είναι αυτή που εντάσσει τον εξαρτημένο στη κοινωνία και ενεργοποιεί τη δυναμική της συλλογικότητας και της αυτοβοήθειας.
- Η δωδεκάχρονη εμπειρία και τα σημερινά δεδομένα επιβεβαιώνουν την επιλογή μας για προγράμματα “στεγνά”, χωρίς τη χρήση υποκατάστατων. Αυτή η επιλογή είναι μέρος της γενικότερης αντίληψής μας για την καταπολέμηση της κυριαρχίας του “φάρμακου” στις σύγχρονες κοινωνίες, κυριαρχία της οποίας η περισσότερο αρνητική πτυχή σχετίζεται με τη διάδοση της χρήσης ναρκωτικών.

Σήμερα χρειάζεται να περάσουμε σε διαφοροποίηση και συστηματοποίηση των θεραπευτικών μας προσεγγίσεων, βασιζόμενοι πάντα στους Κανόνες για τις υπηρεσίες στις Θεραπευτικές Κοινότητες

(Διακήρυξη δικαιωμάτων για τα μέλη, Κώδικας Δεοντολογίας του Προσωπικού) της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας των Θεραπευτικών Κοινοτήτων.

- Πρέπει να ανταποκριθούμε στις ανάγκες για θεραπεία ενός ευρύτερου φάσματος εξαρτημένων ατόμων.
- Θα πρέπει να ενσωματώσουμε στα προγράμματα μας, με συστηματικό τρόπο, μεγαλύτερη ποικιλία εργαλείων και νέων προσεγγίσεων.
- Η πολιτική προώθησης της αποκέντρωσης των υπάρχοντων Θεραπευτικών Προγραμμάτων με την παράλληλη στήριξη, εποπτεία, συμβουλευτική και αξιολόγηση τους θα αυξήσει το μέγεθος της θεραπευτικής παρέμβασης και θα έχει σαν αποτέλεσμα την ποσοτική και ποιοτική αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών.
- Το κάθε Πρόγραμμα θα πρέπει να αναπτύξει την παρέμβασή του ανάλογα με τη γεωγραφική του θέση, τις σχέσεις του με την κοινωνία, το ανθρώπινο δυναμικό, την υποδομή του αλλά και τις ανάγκες των ατόμων προς τα οποία απευθύνεται.
- Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί στις κοινωνικές ομάδες οι οποίες υφίστανται κοινωνικό αποκλεισμό. Οι ειδικές ανάγκες των μειονοτήτων, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που αποτελούν μειονότητα στα Θεραπευτικά Προγράμματα, πρέπει να αναγνωριστούν από το ΚΕ.Θ.Ε.Α. και να υιοθετηθούν πρακτικές για την αποτελεσματικότερη παροχή υπηρεσιών.
- Σημαντικό βάρος χρειάζεται να δοθεί στις ανάγκες των γυναικών στα θεραπευτικά προγράμματα.
- Είναι επιπλέον ένα σημαντικό θέμα η διερεύνηση της δυνατότητας για επαγγελματική κατοχύρωση των εργαζομένων στον τομέα της απεξάρτησης ως εξειδικευμένου κλάδου π.χ. κοινωνιοθεραπευτές, ειδικοί σύμβουλοι σε θέματα ναρκωτικών.

ΠΡΟΛΗΨΗ

Σήμερα είναι κοινώς αποδεκτό ότι η πλέον αποτελεσματική παρέμβαση στο πρόβλημα των ναρκωτικών, είναι αυτή της πρόληψης.

Τα τελευταία χρόνια η ηλικία έναρξης της χρήσης μειώνεται αισθητά με αποτέλεσμα να απαιτούνται προγράμματα πρόληψης που θα απευθύνονται σε νεαρά άτομα.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αναγνωρίζοντας τις νέες ανάγκες προωθεί προγράμματα πρόληψης στη προσπάθεια περιορισμού του φαινομένου.

Το ΚΕ.Θ.Ε.Α., ανταποκρινόμενο στα παραπάνω, είναι απαραίτητο:

- Να επεξεργαστεί την πολιτική του στο τομέα της πρόληψης, και να ορίσει σαφώς τη φιλοσοφία της παρέμβασής του, έτσι ώστε να ιεραρχηθούν οι στόχοι στο πλαίσιο ενός σχεδίου ανάπτυξης.
- Να οργανώσει τομέα πρόληψης (που δεν θα περιορίζεται σε παρεμβάσεις τύπου ενημέρωσης), διερευνώντας τρόπους χρηματοδότησης του τομέα/τμήματος πρόληψης.
- Να προσδιορίσει τους πληθυσμούς στους οποίους θα στοχεύουν οι παρεμβάσεις του.

- Να αναπτύξει δραστηριότητες πρόληψης που θα καλύπτουν τις ειδικές ανάγκες των κοινωνικά αποκλεισμένων και των μειονοτήτων που διαβιούν στην Ελλάδα και εμπλέκονται στο πρόβλημα της κατάχρησης ψυχοτρόπων ουσιών.
- Να αναπτύξει συνεργασίες με άλλους φορείς καθώς και με την τοπική αυτοδιοίκηση για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των κατάλληλων προγραμμάτων

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η εκπαίδευση των μελών των θεραπευτικών κοινοτήτων βρίσκεται σε αρμονική σύνδεση με την κάθε θεραπευτική προσέγγιση ενώ οι ανάγκες για εκπαίδευση αλλά και για συνεχή επιμόρφωση του προσωπικού συνεχώς αυξάνονται, εφ' όσον αυτή συνδέεται άμεσα με την ποιοτική αναβάθμιση των υπηρεσιών που παρέχουμε.

Παράλληλα η εκπαίδευση τρίτων αποτελεί σημαντική δραστηριότητα η οποία έχει συνεισφέρει στο φορέα πολλαπλά, σε κύρος, απήχηση, οικονομικά και στο επίπεδο συμμαχιών με την Τοπική Αυτοδιοίκηση,

Με δεδομένο ότι το ΚΕ.Θ.Ε.Α. έχει εκπαιδεύσει την τελευταία δεκαετία:

- α.όσους εργάζονται στο ίδιο το ΚΕ.Θ.Ε.Α στους τομείς της θεραπείας και της πρόληψης
- β.στέλεχη της τοπικής αυτοδιοίκησης για την σύσταση κέντρων πρόληψης
- γ. ομάδες εθελοντών στην Ελλάδα και στην Κύπρο
- δ.απόφοιτους κοινωνικών επιστημών στο πλαίσιο των προγραμμάτων Horizon καθώς και
- ε. φοιτητές ΤΕΙ, ΑΕΙ στο πλαίσιο της πρακτικής τους άσκησης

θεωρούμε ως ιδιαίτερα σημαντική:

- την συστηματοποίηση της εκπαίδευσης που παρέχεται στο προσωπικό του ΚΕ.Θ.Ε.Α με σαφή καθορισμό των στόχων και των διαδικασιών και ιδιαίτερη έμφαση στη διευκόλυνση για βασική εκπαίδευση των εργαζομένων στο Φορέα - αποφοίτων των θεραπευτικών Προγραμμάτων.
- την πιστοποίηση της εκπαίδευσης που παρέχει ο Φορέας από Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα.
- την βελτίωση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Ανάπτυξη των συνεργασιών με άλλους εκπαιδευτικούς φορείς στην Ελλάδα και το εξωτερικό.
- την αναβάθμιση της παρεχόμενης εκπαίδευσης προς επαγγελματίες της ψυχικής υγείας και άλλους ενδιαφερόμενους.
- την ανάπτυξη του Εκπαιδευτικού Ινστιτούτου που θα προωθήσει τα παραπάνω. Βήμα σε αυτή την κατεύθυνση είναι η δημιουργία του Κέντρου Επαγγελματικής Κατάρτισης.
- την ανάπτυξη κατάλληλα εξοπλισμένης βιβλιοθήκης
- την ανάπτυξη των προγραμμάτων προκατάρτισης και επαγγελματικής κατάρτισης των μελών
- την αναγκαιότητα επιδότησης της βασικής εκπαίδευσης των εργαζομένων στο ΚΕ.Θ.Ε.Α., ιδίως των απόφοιτων των θεραπευτικών Προγραμμάτων.

ΕΡΕΥΝΑ

Η έρευνα αποτελεί μέσο επιστημονικής κατοχύρωσης, ανατροφοδότησης και τεκμηριωμένης προβολής του φορέα. Το ΚΕ.Θ.Ε.Α. τα επόμενα χρόνια θα πρέπει να διεκδικήσει ένα σημαντικό ρόλο στο εθνικό ερευνητικό καταμερισμό για τη μελέτη του φαινομένου της χρήσης.

Στόχοι της έρευνας αποτελούν:

- η βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών μέσα από την αξιολόγηση των παρεμβάσεων.
- η εκτίμηση των αλλαγών που εμφανίζονται στο προφίλ του χρήστη, στις προτιμήσεις και στις νέες ανάγκες των εξαρτημένων ατόμων και άλλα ειδικά θέματα.
- η συνεχής αξιολόγηση των θεραπευτικών παρεμβάσεων με τη συλλογή και ανάλυση ποιοτικών και ποσοτικών στοιχείων αποτελεσματικότητας.

Συγκεκριμένα απαιτείται:

- Να αναπτυχθούν επιστημονικές συνεργασίες για τη διεξαγωγή κοινών ερευνητικών προγραμμάτων, που θα οδηγήσουν στην οργάνωση ενός μεσογειακού δικτύου έρευνας και ανταλλαγής τεχνογνωσίας.
- Να υποστηριχθεί η δυνατότητα διεξαγωγής ερευνών και δημοσίευσης των αποτελεσμάτων της έρευνας με ανακοινώσεις σε συνέδρια, μονογραφίες, άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά κλπ. Να εισαχθεί μαζί με την ποσοτική και η ποιοτική έρευνα και να ενισχύεται η διεξαγωγή ερευνών σε κάθε πρόγραμμα.
- Να λειτουργεί σε μόνιμη βάση η τήρηση, καταχώρηση και αξιολόγηση των στοιχείων σε όλα τα προγράμματα. Να δημιουργηθεί ένα αξιόπιστο σύστημα τήρησης των στοιχείων έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η ποιότητα των μελετών.
- Να αναπτυχθούν διαδικασίες αξιολόγησης του έργου του Φορέα άμεσα συνδεδεμένων με τους στόχους που τίθενται.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Η ευρωπαϊκή πραγματικότητα απαιτεί την οργάνωση διακρατικών δικτύων για την ανταλλαγή εμπειρίας και τεχνογνωσίας και την υλοποίηση κοινών προγραμμάτων παρέμβασης. Οι πολιτικές της Ε.Ο.Κ. επιβάλλουν τη στενή συνεργασία φορέων από διαφορετικές χώρες σε κοινά προγράμματα, γι' αυτό θα πρέπει:

- Να συνεχιστούν και να διευρυνθούν οι ήδη υπάρχουσες διακρατικές συνεργασίες, ενώ ιδιαίτερη βαρύτητα θα πρέπει να δοθεί στη συνεργασία με άλλες χώρες της βαλκανικής καθώς και με την Κύπρο.
- Να διασφαλιστεί η αξιοπιστία και η ομοιογένεια των οργανισμών με τους οποίους συνεργάζεται το ΚΕ.Θ.Ε.Α. σε διεθνές επίπεδο και ο τύπος της συνεργασίας να είναι στοχευμένος και συγκεκριμένος. Ένας σημαντικός στόχος είναι η ανάπτυξη των πολιτικών συμμαχιών των Θεραπευτικών Κοινοτήτων και των στεγνών προγραμμάτων σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.
- Η συνεργασία με φορείς του εξωτερικού θα πρέπει να εξασφαλίζει την ανταλλαγή τεχνογνωσίας καθώς και τη συνεργασία σε θέματα εκπαίδευσης, έρευνας και εφαρμογής παράλληλων πιλοτικών προγραμμάτων.

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

Το ΚΕ.Θ.Ε.Α. λόγω της εμπειρίας του στην αντιμετώπιση του προβλήματος των ναρκωτικών έχει ένα κεντρικό ρόλο από τον οποίο πηγάζει η υποχρέωση και το δικαίωμα του να τοποθετείται δημόσια σε θέματα κοινωνικής πολιτικής και να παρεμβαίνει σε θέματα επιλογών που στοχεύουν στην αντιμετώπιση των ναρκωτικών. Η τοποθέτηση του ΚΕ.Θ.Ε.Α. οφείλει να παίρνει ίσες αποστάσεις από απόψεις οι οποίες:

- Δεν αντιλαμβάνονται το πρόβλημα των ναρκωτικών σαν κοινωνικό αλλά σαν πρόβλημα καταστολής και σωφρονισμού των χρηστών.
- Ή άλλες οι οποίες παρερμηνεύουν την κοινωνική διάσταση του προβλήματος, εξαντλώντας την στην ατομική επιλογή του χρήστη και επομένως προωθούν τη νομιμοποίηση της χρήσης όλων των ουσιών και την ελεύθερη διακίνηση τους.

Σ' αυτό το επίπεδο, το ΚΕ.Θ.Ε.Α. καλείται να κρατήσει μία επιθετική στάση για να διεκδικήσει την δέσμευση της πολιτείας:

- Στην πολιτική του περιορισμού της χρήσης ναρκωτικών ουσιών μέσα από τον συνεπή επιστημονικό σχεδιασμό. Η πολιτεία οφείλει να ακολουθήσει μια σταθερή πολιτική αποφεύγοντας την πολιτική της εκμετάλλευσης του θέματος και την προσφυγή σε "εύκολες" λύσεις εντυπωσιασμού της κοινής γνώμης.
- Στην καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού που αντιμετωπίζουν οι χρήστες ναρκωτικών ουσιών - ιδιαίτερα οι νέοι - και τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους.
- Στην υιοθέτηση ενός ολοκληρωμένου νομοθετικού πλαισίου το οποίο θα προσφέρει κίνητρο για απεξάρτηση και προοπτική για ένταξη στη κοινωνική ζωή. Στην καταπολέμηση των αντιλήψεων κοινωνικού ρατσισμού και εξοντωτικής τιμωρίας των χρηστών.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Τα τελευταία χρόνια, υπάρχει μεγάλη ανησυχία για τις δυσκολίες στελέχωσης και παραμονής κατάλληλα εκπαιδευμένου προσωπικού στο χώρο της θεραπείας των εξαρτημένων ατόμων. Η προσέλκυση νέου προσωπικού θα επιτευχθεί από τη στιγμή που θα δοθούν κίνητρα για εκπαίδευση, εξέλιξη, δημιουργία σε ένα χώρο που εξασφαλίζει κλίμα συνεργασίας, ανοιχτής επικοινωνίας και συμμετοχής στις διαδικασίες.

Η αύξηση του αριθμού του προσωπικού, που σχετίζεται με δραστηριότητες θεραπείας, εκπαίδευσης, έρευνας, κοινωνικής παρέμβασης θα δώσει τη δυνατότητα στο ΚΕ.Θ.Ε.Α. να μεγιστοποιήσει την παρέμβασή του. Η αξιοποίηση εθελοντών, γονέων, σπουδαστών σε υποστηρικτικές δραστηριότητες θα μειώσει το κόστος μισθοδοσίας ενώ παράλληλα θα επιτρέψει στο φορέα να υλοποιήσει τους στόχους του σύμφωνα με τις αρχές και τη φιλοσοφία που τον διέπουν.

Για να επιτευχθεί η εγκαθίδρυση ενός κλίματος εμπιστοσύνης και ορθολογικής αξιοποίησης του υπάρχοντος προσωπικού απαιτείται:

- Η συγκρότηση ενός νέου οργανογράμματος ανταποκρινόμενου στις ανάγκες του φορέα.
- Η κατάρτιση κανονισμού εργασίας και η εφαρμογή ενός νέου συστήματος αξιολόγησης.

- Η ανάπτυξη πλαισίου πολιτικής για την αξιοποίηση των εθελοντών
- Η διερεύνηση της επαγγελματικής κατοχύρωσης των εργαζομένων σε θεραπευτικά προγράμματα

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Απαιτείται η πολιτική ενίσχυση του φορέα έτσι ώστε να μην είναι δυνατή μια παράλογη (αλλά όχι απίθανη) σημαντική μείωση της κρατικής επιχορήγησης.

Πέρα από αυτό είναι ανάγκη να εξευρεθούν συμπληρωματικές της κρατικής επιχορήγησης πηγές χρηματοδότησης. Όσο πληθαίνουν οι φορείς που δραστηριοποιούνται στο χώρο της τοξικοεξάρτησης, τόσο αναμένεται ότι η επιχορήγηση θα μειώνεται.

Ο φορέας πρέπει να αυξήσει την αυτοχρηματοδότηση μέσα από:

- Την συστηματική προσέλκυση δωρεών. Απαιτείται η καλύτερη οργάνωση και στελέχωση αυτού του τομέα και η στενή συνεργασία με τα νυν και πρώην μέλη του Δ.Σ.
- Την συμμετοχή σε ευρωπαϊκά προγράμματα που μπορεί να εξασφαλίσουν την επιχορήγηση των αναπτυξιακών μας δραστηριοτήτων από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.
- Την ανάπτυξη των παραγωγικών δραστηριοτήτων των οποίων ο στόχος είναι η επαγγελματική κατάρτιση των μελών και η αυτοχρηματοδότηση του Φορέα.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Ιδιαίτερα σημαντικός είναι ο ρόλος των Δημοσίων σχέσεων του φορέα και η καλή δημόσια εικόνα του. Οι σχέσεις με τα ΜΜΕ, αλλά και με όλους τους δημόσιους και ιδιωτικούς Φορείς, θα πρέπει να πάρουν ένα ενεργητικό χαρακτήρα προκειμένου:

- Να βελτιωθεί η δημόσια εικόνα του Φορέα,
- Να παρακολουθείται η επικαιρότητα και να υπάρχει άμεση τοποθέτηση σε θέματα που σχετίζονται με το πρόβλημα της χρήσης.
- Να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση όχι μόνο στην ανάπτυξη δημοσίων σχέσεων με τα Μ.Μ.Ε. αλλά κατ' επέκταση και με δημόσιους φορείς και οργανισμούς - όπως τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, Τοπική Αυτοδιοίκηση, Πολιτικές Παρατάξεις - και ιδιωτικούς χώρους.

Θα πρέπει να δημιουργηθεί ένα επιτελείο στελεχών ικανό να καλύπτει θέματα επιστημονικά και θέματα πολιτικής.

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Είναι ιδιαίτερα σημαντική η εξέταση και η αξιολόγηση και πιθανή παρέμβαση του Φορέα στις νομοθετικές ρυθμίσεις και διατάξεις, υπουργικές αποφάσεις που αφορούν τόσο στην οργάνωση και λειτουργία του ΚΕ.Θ.Ε.Α. όσο και γενικότερα σε θέματα περί ναρκωτικών.